

MUNKÁ

Megjelenik pénteken este.
Előfizetési ára negyedévre
2 pengő.
Postacsekk: 28.744 szám.
Apróhirdetések: soranként 8
fillér, a legkisebb hirdetés
1 pengő.
Lapvezér: Köntzöy Ferenc

János TÁRSADALMI ÉS POLITIKAI HETILAP
Laptulajdonos: „A Munka” lapvállalat.

Lapvezér: Köntzöy Ferenc

XVIII. évfolyam, 46. szám.

Ára 16 fillér

Salgótarján, 1940 november 9

Jön a parlamenti reform.

Az új magyar élet szervezése, a visszatért keletmagyarországi és erdélyi részek bekapcsolása erőteljes ütemben folyik. Most már bárki szabadon utazhatik a visszatért területekre. A Székelyföld elvágott vasúti vonalának összeköttetésére a munkások több ezer munkás részvételével folynak, előreláthatólag decemberre befejeződnek. Így karácsonyra meglesz a közvetlen vasúti összeköttetés. Ugyancsak erőteljesen folynak a románok által husz éven át elhanyagolt utak újjáépítési munkálatai. A visszatért Erdélyben egyébként minden vonatkozásban kezd helyrebillenni az idegen uralom által megzavart magyar élet. Megtörtént már a vármegyei közigazgatási beosztása és folyamatban vannak a tisztviselői kijelölések. Rövidesen megszűnik a katonai közigazgatás és átadja helyét a polgári közigazgatásnak. Az igazságügyi kérdések rendezése is megtörtént. Ujra, illetőleg ujonnan felállították a kolozsvári, marosvásárhelyi és nagyváraditól itélőtáblát és főügyészséget, a beszercei, csikszederi, dési, kolozsvári, marosvásárhelyi, máramaroszi, nagyváraditól, sepsiszentgyörgyi, szatmárnémeti, székelyudvarhelyi és zilahi törvényszéket és ügyészséget, ugyancsak 47 járásbírószágot, a kolozsvári, marosvásárhelyi és nagyváraditól ügyvédi kamarát és 54 közjegyzői állást rendezesítették. A gazdasági élet is kezd rendes kerékvágásba zökkenni. Az ezt érintő rendelkezések során elrendelték, hogy november 20-ig a visszacsatolás előtt kiállított minden takarékbetét könyvet be kell mutatni az azt kiállító pénztárnál. Kulturális téren a kolozsvári egyetem és az összes iskolák megnyitásával, a színházak működésének biztosításával, közgazdasági téren pedig az intézkedések egész sorával tették lehetővé az erdélyi élet új magyar lendületét.

A Ház bizottságai befejezték a költségvetés tárgyalását. A bizottsági vitában a belügyminiszter hangzott, hogy a közigazgatást egyszerűbbé akarják tenni oly értelemben, hogy közelebb vigyék a néphez és gyorsabbá tegyék. Az elönmunkálatokkal már elkészültek és reméli, hogy a tél folyamán megfelelő javaslatokat terjeszthet a törvényhozás elé. Ezek igen mélyreható reformokat tartalmaznak majd a községi, vármegyei és miniszteriális igazgatás terén. Nagy súlyt helyez a tisztviselői rendszeres továbbképzésére, a megyei tisztviselők választási rendszerét, amely nem vált be, megváltoztatják. A közigazgatásnak az is feladata, hogy a közgazdasági élet irányításába is befolyjék. Ennek érdekében a jegyzőképzést is magasabb színvonalra kívánja emelni. A szociálpolitika alapjait már lerakták, most a betelepítési szolgálat kifejlesztését tekintve a belügyi tárca elsőrendű feladatának, a földmivélségi mi-

niszter kijelentette, hogy a faellátás terén jelentkező nehézségeket szállítási zavarok okozták. A szűség felét már szállították, a másik felének mielőbbi szállítására minden intézkedés megtörtént. Szólt az állatállomány fejlesztése terén tett intézkedésekről, majd arról, hogy a mezőgazdasági fejlődés vonala a kistüzek felé halad, tehát a szakoktatásban is elsősorban a tömegoktatásra helyezik a fókust. A tél folyamán benyúlja a mező-

gazdaság fejlesztéséről szóló javaslatát. A vízzel való tervszerű gazdálkodás érdekében akarják államosítani a vizitársulatokat. A kis-haszonbérleti és ház helytörvény végrehajtási utasítását rövidesen kiadják és arra törekcsenek, hogy a kisemberek földhözjuttatását meggyorsítsák.

A belpolitika eseményei közé tartozik, hogy a Magyar Élet Pártja Bárczay Ferencet pártvezérhelyettesé, Lukács Bélát országos elnöké választotta. Teleki miniszterelnök ez alkalommal módott beszédeben hangoztatta, hogy a jobboldali gondolat alapján igyekezzenek

munkálni a jövőt s a keresztény és nemzeti alaplól engedni nem fognak. Kifogásolja, hogy a nemzeti élet egyes rétegeiben a bejédes tünetei mutatkoznak, pedig valaminél bátorság tekintetében különbönek tartottuk magunkat más népeknel. A bátorság nemcsak a golyók elé kiállást jelenti a háborúban, de kitartást is a nemzeti eszmével. Nélkülözhetetlen és sürögössé vált a parlamenti reform, az alkotmánynak a korhoz való teljes és megfelelő alkalmazása. Ez a kérdés már annyira megérett, hogy rövidesen konkrétummal jöhet.

Kultura és vallás.

A művelt egyén ebben a lármás és eltorzított világban is tud magának összhangzatos életet biztosítani. Ezzel azonban a kultura nincs megmentve. A tömegnek ránevelésének problémája megmarad. Az esztétika területén ez még a legkönnyebbnek látszik, mint a megcsömörlés eredménye. Végül ugyanis a tömegnek sem fogják elfogadni mindazt, amit egy merkantilizált üzem, mint kultúrát tesz előbbük. A gondolkodás területén a tömegek ujjanevelése — egy gyógyult kultura értelmében — annyiban látszik könnyebbnek, mert a tömegüket a modern kulturtechnika általánosan elszoktatta a gondolkodástól. Másrészt azonban egy kultura logikát felépítése sokkal mélyebb megálapozás, mint az esztétikai és így erősebben ellenáll a fölösleges dolgok kiirtására irányuló szándékoknak. Feltéve azonban, hogy esztétikai és logikai tekintetben egyaránt lehetséges volna a korlátozás és egyszerűsítés, mint a kulturális leromlás zűrzavarából való menekülés egyetlen módja: vajon meg volna-e ezzel mentve a kultura? Semmikép sem. A munka legfontosabb része: a kultura erkölcsi gyógyulása, még mindig hátra volna akkor is.

Végül soron egy közösség erkölcsi magatartásán mulik az, hogy megvalósul-e benne a „civilis humana”, a művelt polgárosodás. Ez azt jelenti alapjában, hogy a többség erkölcsösen, vallásosan él-e? Az emberek, nagyjában véve, valószínűleg egyik korban és egy égtáj alatt sem élnek erkölcsösebben, mint mások és másutt. Arról van inkább szó, hogy áthajja és átlekiesíti-e az egész közösséget a legjobbra és a legnagyobbra való, általánosan elismert törekvés? A tömegeket csak a „summum bonum”-mal, a legfőbb jóval való etikai kapcsolat teheti a kultura hordozóivá. Itt aztán szöböz jut a kulturának a politikával való egybehangzásra. Nem egy helyen az állam arra törekszik, hogy ö adja azt az éthoszt, amely nélkül kultura nem lehetséges. En — mondja az ilyen állam, vagy inkább az a csoport, amely az állam nevében beszél — én, az állam adom nektek azt a legmagasabbra való törekvést, amely életeteket alakítja, megadom a kulturának azt az egyszerűsítését is, amelyre szükség van, megadom az örök összefogást egyetlen célra, az erkölcsi támasztékot, amely megmésimeti életeteket.” Ezi azonban csak akkor tehetné meg az állam,

ha valami önmagánál magasabbra utalna, amiben megvalósulnak mindazok a követelések, amelyeket támaszt és ha azt az erkölcsi eszményt, amelyet övéül kövelet, jómaga is alkalmazná mint állam. De az utóbbit éppen azok az államok utasítják el maguktól a leghatározottabban, amelyek legkövetelőbb módon azt az erkölcsi eszményt, amelyet övéül kövelet, jómaga is alkalmazná mint állam. De az utóbbit éppen azok az államok utasítják el maguktól a leghatározottabban, amelyek legkövetelőbb módon azt az erkölcsi eszményt, amelyet övéül kövelet, jómaga is alkalmazná mint állam.

Régi tan ez már, az erkölcsi államtól való tan. Machiavelli és Hobbes úgy vélték, hogy a valóság arcátürolt olvassák le és a legbüb politikus ennek a tannak értelmében működött anélkül, hogy ezt a tant vallotta volna. Valamikor egysensúlyozódott lelte a keresztényi felfogásban és egészen határozottan abban a gyakorlati kénszerúségben, amely nem engedte őket mindenben ehhez a tanhoz igazodni. Mennél erősebbek lettek azonban az állam hatalmi eszközei, mennél szélesebbé vált tevékenységi területe, annál veszedelmesebbé éleződött ez a tan. Az az állam, amely magát minden dolgok mértékévé emeli és ugyanakkor a maga erkölcsi jellegét proklamálja, legkevésbé hivatott egy nép etikai vezetésére. Az állam akkor, amikor a maga számára azt igényli, hogy fölötté álljon az erkölcsnek,

Erdélyi könnyek, erdélyi vércseppek.

Összegyűjtötte és leirta: Vadkerti Béla bányatársulati tanító.

Az ősz szomorú, csöndes napjai, temetői látással, halotti szemféldéssel borultak a Magyar Égbolt kárpátjai mendecéjére.

A szívek mélyén a Circumderunt bánatos szótárai fuvaláztak. Az emberek lelke keserűséggel, fájdalommal telt meg.

Egy nemzelenek, rabbiincsek között vergődő gyermekei várták a feltámadást az erdélyi bércek között, ahol oláh szuronyok hegyén magyar vér piroslott... a havasokról legördülő patakok magyar könnyektől duzzadtak s a fenyveserdők egetverő fáit magyar szívek sóhajait, magyar ajkak panaszait zúgták a Mindenható trónja felé.

A magyar nemzet felkészült a nagy leszámolásra. Európa nagy katonanemzete ott állott a határokon, hogy megmutassa a világunk erejét, akaratát, fegyvermezttségét, hogy ősszelőre Trianon megdöntöhetetlennek hirdett falait s térdre kényszerítse azokat a népi elemeket, akiket Páris keleti testvértérén fogadott s akiknek hamis és csalárd nemzeti elevenészt „Románia” néven szentesítettek s becsapázták a világ történelmi s földrajzi szótárába.

A Duca-Tisza táján a hur már a végéig szállt. Az emberek tekintete Erdély felé irányult. A talpak visztektek. Az öklöbe szorult kezeket ütésre készen tartották. Nem volt több erő, mely visszatarthatna őt földjének, szerető birtokának, szent tulajdonának visszatérőitől.

S ekkor jött a bécsi parancs, mely a hadakozás, fegyvertények, küzdelmek nélkül elorzott és ellopott földnek egy részét visszatá a Szent Koronának, a Magyar birodalomnak, Szent István országának.

Az ősi szél orkászzerűleg muzsikálta a Himnuszot. A hókoronás hegyek ormain, az erdélyi oltárokon a csillagok fényesebben ragyogtak. Az erdők avarjába belefújtak a kárpáti viharok s viték szerte szájja az elszárgult leveleket, amelyekre a Magyarok Istenének angyalait írták ra a dicsőséges, boldog üzenetet... jöjjetek! Várukl! Egyesüljünk.

Huszonkét esztendő nagypénteki, siri álom után megtrézertt tehát Erdély egy részének a Feltámadási ünnepe is.

Az ősz a legszebb ruháját vette fel. A szelek a leggyönyörűbb dalokat dúdolták. A nap a legfényesebb szemével nézett az úde fenyvesek alján menetelő daliás magyar fiukra, vitéz honvédjeinkre, bátor katonáinkra, akik apák örökébe vonultak be, hogy szívükkel, lelkiükkel, szeretetükkel, jószágukkal, az igazságtól átszellemült nemes egyéniségükkel, rendet, békét, boldogságot, jogegyenlőséget, szelmelet életet vigyenek a Magyar Szent Koronára keleti részébe, mely Getsebmáni kert volt... Sóbajok hídja a Jedicula börtöne, szárazföldi gályarabság a hárommillió magyar kisbűségnek, székely testvéreinknek.

Erdély visszatért! Erdély hazajött! A Királybágy kapui megnyitottak.

Az elnémult harangok megszólaltak. Emberek milliói örömkönyveket hullattak. Boldog volt Magyarország. A templomok megteltek imádkozó emberekkel, mert visszajött Erdély tündérföldjéből egy rész, egy darab, egy töredék.

S míg egyfelől a nemzeti öröm adaléneke zengett a magasságok felé, másfelől a csalódás fájdalma szaggatta a szíveket.

Miért nem az egész! Hol marad Arad, Déva, Gyulafehérvár, Brassó? Ősi magyar városok s a vonásukba tartozó vidékek félmillió magyar testvérünk? Mi lesz velük? Mi lesz a sorsuk? Az oláh öklö brutalitása alatt fognak elvérezni, elpusztulni?

Történelmi jogunk elvitathatatlan. Népi jogunk is megdöntöhetetlen. Mi élők és halottak számon tartjuk a visszamaradt rögöket is, az utolsó porazemet is. Ez a mi kötelességünk, mert jussunk van hozzá. A vendég megem veheti el, amikor szállást kér és szeretettel, mindenfeket, nem fosztatik ki vagyonunkból, életfeltételeinkből, életerünket nem orozhatja el. Egész Erdély a miénk volt magyaroké s a miénk marad mindörökké. Ezt így érzi, tudja, vallja s ezért életét ha nem ma és nem holnap, de holnapután, később bármikor, egykor, valamikor minden magyar örömmel, készséggel ontja majd. Hogy miért? Erre egyszerű a felelet. Nincs olyan magyar ember, aki Rákosi Viktor „Korhadit lakereztek” c. történelmi imádságos könyvűket ne olvasta volna. „A preszakai árnyak” elmondják, hogy kik az oláhok? Jókai-Mór „Csodátpéi”-ből. A Bárdy testvérek a legutóbbi kiadásban jellemzet nyújtják az oláhokról. Nem

Apró sütemény.

Hozzávalók: 1 tojás, 25 dkg liszt, ¼ csomag Dr. Oetker-féle „Bachin” sütőporral keverve, 6 dkg vaj, 5 dkg cukor, ¼ csomag Dr. Oetker-féle vaníliás cukor, 1 deci tej, 1 evőkanál darált dió; díszítéshez kevés durvára vágott dió.

Készítés: Fenti anyagokból tésztát gyúrunk. Kinyújtjuk, formákkal kiszaggatjuk, mindegyik közepét durvára vágott dióval meghintjük és zsírozott tepsin 250 g-osra sütjük.

Kivánságra receptkönyvet ingyen küld:

Dr. Oetker A. Gyár, Budapest, VIII., Conti-u. 25.

működési körét a rossz menedékévé jelent ki és formálisan vonzza az emberek örökkön azonos gonoszságát. Legbensőbb meggyőződése, hogy az amorális államról szóló tan kultúránk az a nyílt sebbe, amelyen át minden romlás beleárul.

Ha azonban a kultúra erkölcsi gyögyulását nem várhatjuk az államtól, akkor honnan remélhetjük? Egy minden etikai gyökerezéstől elszakadt nemzedék úgy gondolta: a hősi életszemény hiu értékével megvizsgálódhat és megerősödhet. Ez csak azzal vált lehetségessé, hogy az emberek elvesztették a szentséggel való kapcsolatukat. A valódi, mély, tiszta és eleven hittel természetesen adódna a kultúra gyögyulásának megindulása. A valódi hitből kiindulhatna a kultúra nélkülözhetetlen magakorlátozása és egyszerűsödése, a szellemi életünk alapjaihoz való visszatérése. Ez a hit azonban a Nyugat számára egységyedül a keresztény hit lehetne. A mi kultúránk minden tagadás és szakadás után is keresztény kultúra. A fennálló világ keresztény fellegója a Nyugat valamennyi népének élteit levezetné. Nagyon sokan vannak, akik vallási hovatartozandóság vagy bölcselletes megformulázott világéret nélkül jó darabon megártanak a gondolkodás útjait, vizsgálódásaik végén az ember és a lét viszonyának legmegfelelőbb kifejeződését a keresztény etikában s a kegyelem és megváltás vallási alapfogalmaiban találják meg. És ez, ha csak sejtlem és remény volna is számukra, egyetlen igaz támasztékuk az életben. (—dny.)

A reformáció megünneplése.

A kereszténység 2000 éves fájának két 400 esztendő ágát, amely az ősi törzs kései folytatásaként fejlődött ki — az evangélikus és református, országzserie egymásra találva és összefonódva ünneplte a reformáció 23 éves évfordulóját ebben az évben is. Az ünnepségek központjában a fővárosi ünnepségek állottak, amelyekre városunkból is számosan felutaztak, s amely ezidén Erdély visszatérésének a jegyében zajlott le az erdélyi hatalmas protestantizmus bekapcsolásával — de országzserie az összes egyházak külön is lerótták az emlékező és számomartó kegyelet adóját a kereszténységet ismét egy ősi alapra, az Evangéliumra visszavezető hitbősök a reformátusok előtt.

Városunkban is felsorakozott a protestantizmus október 31-én és hálás érzésekkel állott meg a gondviselés előtt, hogy a Wittenbergben és Genben elültetett gyenge palántákat nem engedte az idők sok viharja által kitépni, de sőt, hogy gazdag áldásokat teremtetett mindazon országok számára, amelyek népei, vagy néptörzseik befogadták.

Dél előtt az istentiszteletek a lelkészek szolgálata keretében szállt a hálás emlékezés kegyeletadójára az élő Isten elé, este 7 órakor pedig az evangélikus kultúrházban gyűjtött össze a helybeli protestánsokat a szentlélek tüze, amelynek fellobogása keretében az Erős várunk elnéklése után dr. Varga Kálmán református egyházi főgondnok mondott megnyitót, rámutatva a testvéri összefogás jelentőségére és arra a tényre, hogy minden meg nem értés, sőt üldöztetés ellenére is, amiknek bevezetője volt a „Lutherani Comburantur a lutheránusok égettesenek meg” — országos törvény, mindezek ellenére is nemcsak fennmaradt a magyar protestantizmus, hanem e haza történelmének országútián a nemzet legnagyobbjainak a sorába is a legtöbbet ajándékozta. Mély tudást kiváltó megnyitóját után Spissák Pál lelkes szavazata idézte október 31. emlékt és jelentőségét. Majd a vegyeskar precíz dallamversével és szöveg mondással előadott éneke ringatta el a közönséget áhítatos hangulatba. Tóth Zoltán igazgató tanító tartotta meg az emlékesztést ezután, a lelki élet terén való eligazodás jelentőségét hangsúlyozva, amire a mai kor embere nem helyez általában nagy súlyt, holott pedig nincs fontosabb életkérdés.

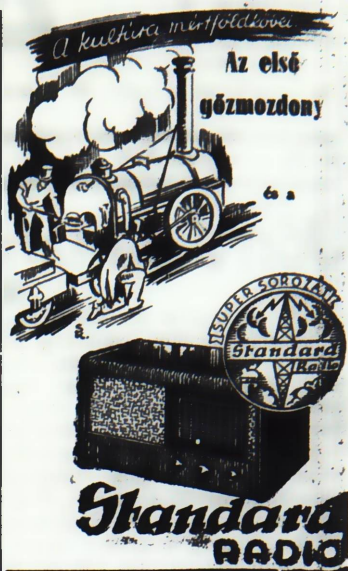
stünk ennél. Az eligazodás adva van mindenki számára az Isten kijelentésében. A szent bibliának, amelynek magyar nyelven való megszólalása 350 éves forduló-ját most ünnepli éppen a magyarság. Ennek a Károlyi Gáspár által magyar nyelvre lefordított bibliának jelentőségét, életformáló hatását, fejtgetve fogalmazta meg a minden protestáns ember nagy életkérdését: jó keresztények vagyok-e, jó magyar ember vagyok-e? Amire a választ egyedül a biblia zsinórmértékéhez való alkalmazkodás adja meg. A mély hatást kiváltó felolvasást hálás érzésekkel fogadta a hallgatóság. Utána Nagy Zoltán szavalt egy Csengery-verseket Karaffáról, a közönség lélekzsvisszafojtott figyelmében, majd az énekkar kiváló gondossággal betanított és előadott lelkesítő éneke végzetével Wiesinger Károly evangélikus egyházfelügyelő zárószavai fejezték be az ünnepséget, aki utalt arra, hogy az a nép, amely 400 évvel ezelőtt a keresztény vallásnak az ősi formákhoz való visszavezetőjével ajándékozta meg a világot, most a társadalmi és gazdasági élet ma még harcban álló nagyjelentőségű másik reformációjával is megajándékozta a világot, kinek korszakalkító jelentősége most van kibontakozóban. A testvéri összefogás fontosságának hangsúlyozásával zárta be a maradandó hatást kiváltó ünnepséget, amely a Tér magadhoz drága Són és a Hymnusz Kovács Géza által kísért és vezetett elnéklésével ért véget.

Városunk protestáns társadalmának összefogása, amit a két egyház növegyelete vezetett be, városunk népének a számára is sok áldás-ígéretnek a magvát jelenti, amely terebélyes fára serdülni hivatott

Dr. Cs. L.

Kegyelet a hősök iránt.

Volt háziaszlóaljunk katonái a november elsejei halottak estjén uton voltak és így nem áldozhattak városunk hősi emlékműve előtt a világháborúban elesett salgótarjáni katonák emlékének. A gyimesi fenyesekben készült hatalmas koszorú azonban magukkal hozták és 10-én vasárnap d. e. ünnepélyesen helyezték el köldöttéser útján a szobor talapzatára — Az ifjú katonák tisztelete és kegyelete az idősebb katonai hősök iránt egy szebb jövőnek biztos záloga!

Hírek és különfélek

Nógrádi evangélikus egyházmegye az elmúlt hét szerdáján 250 holdas birtoka ügyében dr. Kovács Sándor püspök vezetésével dr. Reményi Schell-Lajos pénzügyminiszter és Pesthy-Pál igazságügyminiszter, elé küldöttésergél járult, amelyben az esperemeg egyházi elnökségét dr. Csengődy Lajos alesperes képviselte. A küldöttésergél-járás a legszebb kilátásokat eredményezte.

Halálozás. Dr. Tibor Sándor ügyvéd, tart. hadnagy október 20-án reggel hirtelen meghalt. Temetése 22-én d. e. 9 órakor volt nagy részvétellel. A balassagyarmati ügyvédi Kamara küldöttésergél a helybeli ügyvédek és bíróság nagyszámu képviselőivel együtt jelent meg a temetésen, ahol dr. Hegedűs Tibor bgyarmati ügyvéd mondott megható beszédet a hadyiselt ügyvéd ravatala/felett. A megboldogultnak 3 fia jelenleg is katonai szolgálatot teljesít, akik közül csupán Endre és Gyula gyermekei jelenhettek meg a ravatalnál.

IGMÁNDI KESERÜVIZ
minősége egyedüli

költői fantom, szomorú valóság, kétségbeesztő szivtelenség, felháborító durvaság, vadállatias kegyetlenség, emberi érzések-ből kivetkőzött hóhérai voltak mindenkor a magyaroknak a multban, a letűnt századokban, tegnap s ilyenek lesznek a jövőben is.

Utópia, álom, az a remény, hogy megváltóznak majd. Soba nincs a világ-nak oly civilizátora, mely ezt megvalósíthatná.

Az oláhok gaztetteiből álljon itt egy véres csokor, egy soba el nemteledehető, meg nem bocsátható fájdalmas emlék, Martirológia 1848—49-nek hajmeresztő borzalmai után, a világháború utáni idők-ből... Magyarország névtelen hőseinek szenvedését ismerjük meg annyi ezer meg ezer, nem, a sok millió közül, mely-nek hirt eljutott hozzánk.

Huszonkét éve már, hogy a történelem fekete lapjaira írja, egyez írja Klio, az oláhok hőstetteit. Mikor lesz vége? Könnyes szemünk nem látja a ködös jövőndt, de forró magyar hitünk egyez biztat, hogy napjaink meg vannak számlálva és egyszer le kell számolniok cselekedeteiről, bűneikről.

Ne felejtjük hát a régieket se! Az 1916. évi oláh betörés idejéből adunk egy igen kis részletet, hiteles adatok alapján, mikor, hol, mire vetemedtek az oláhok.

Csiki Miklós nagysínki plébános megölték, mert magyarságára hivalkozva faluját nem akarta elhagyni. A holtestet egy utazón birtelen ácsolt sirba úgy gyömmozdították be, hogy keze, lába kilátszott. Hennigh nagysínki főszolgabíró ásatta ki a tetemet és méltó sirba helyezte abban a szent földben, melyért életét adta.

Boér János gyimesi lelkész megölték és holtestét szintén csak félg temették el. Azért kellett meghalnia, mert a

betörők azon kérdésére, hogy magyar vagy-e — igennel felelt.

Elhurcolták Ferenc Sándor békási plébánost, aki rabságából sebesülten visszaszökött.

Elhurcolták a brassói közismert Meisel József apátplébánost, aki végtelen sokat szenvedett az oláh börtönökben több ízben is. Az oláh hitvánság halottja ő is.

Erdély katolikus papságának számos tagját minden ok és minden indoklás nélkül elfogták, internálták vagy súlyos börtönre vetették. Egyeseket példátlan durvasággal testileg is megfenyítették.

1919. január 24-én este fél 7 órakor Stenczel Lajos brassói adminisztrátor mitem sejtve haladt rokonainak lakására Kolozvár utcán. Egyszerre fegyveres ördög fogták körül, a rendőri őrszobába hurcolták és levelköztetve megbotolták. Mikor már elfekedettek, attól tartva, hogy belehal, fölemelték, felöltöztették és egy tömegelőmőche vetették, ahonnan másnap minden magyarazat nélkül elbocsátották. Ungancsak a mult teli folyamán történt, hogy Lajos Balázs lupényi segédlékszt, a derék munkáskaplánt éneke idején ágyából felzavarták a román katonák, az éjszaka csendjében a Zsil völgyébe vezették, puskatűssel kényszerítették a jéghideg folyón való átkelésre s míg átjutott, feje fölött állandóan puskalövésekkel ijesztgették. A tulso parton aztán egy hideg, ágynélküli szobába vetették és ott-hagyták.

1919 június 27-én Szpolnai János gyulafehérváti főgimnáziumi paptanár a fővási állomáson föl és alá járva breviári-umát végezte. Egy katona felzsolítására elhagyta az állomás előtti térséget és csendesen helyet foglalt a váróteremben. Az állomás-őrségből valaki igazolásra szöli-

totta fel, majd az állomási őrszobába hivták. A tanár mitem sejtve, követte az őrt. Kis várta vála megerkezett Bacsiila főhadnagy, álomáparancsnok, Szporni félrevonta, megkérdezte mi a neve, azután kijelentette, hogy a tisztes egyházi férfiú „bolsevik, minden magyar pap bolsevik s a püspök leginkább az: de majd megantitjuk mi!” E kijelentés után otthagya őt; ekkor előlépett az őrség kaplárja és elkezdte Szporni pofozását. Mikor a kaplár kimerült, akkor a többi levegő váltotta őt fel. tenyérrel, ököllel pofozták, állát felöltötték, majd lebuzták ruháit, bottal és puskavesszővel verték a testét, végtagjait, azután ujra felöltöztették és verték tovább 8 órától fél 11-ig szakadatlanul. Akkor a vonatra tették, egy katona kísérte s minden zökkenőnél a fejére ütött. A tanár állapotáról másnap két orvos látetelet vett fel, amelyet tiltakozás kíséretében küldött a püspöki hatóság a nagyszebeni román kormányzótanácsoshoz.

A kormányzótanács hosszú ideig nem válaszolt, majd újabb tiltakozó föl-lépésre a nagyszebeni katonai hatósághoz tette át az egész dolgot, amely az esetet először kereken letagadta, majd azt állapította meg, hogy Szporni János, a tisztes egyházi férfiú az öregező matematika-profeszor bolsevista propagandát üzőti. Mikor a püspöki hatóság udvariasan az idevonatkozó bizonyítékokat kérte, azoknak megküldését a katonai hivatalos titkokra hivatkozva megtagadta Mardarescu tábornok.

Lierenz János 76 éves köztisztletben álló birtokos, kapuja előtt állott. Szegény öreg nagyot ballott, a katonák kérdéseire nem felelt, a kapujában agyonverték, orrát fölét levagdalták.

Ziegler Ernő asztalosmal szemben lakott Goss Róza öz. tanárné, aki nagyon

félt és arra kérte szomszédja családját aludniak egy fedél alatt az ő házában Zieglerék át is mentek. Éjszaka hevesen kopogtattak és követelték hogy ajtót nyissanak. Ziegler ajtót nyitott, az oláh katonák elhurcolták az erdőbe, ahol legyilkolták és testét kegyetlenül megcsönkítették.

Lánczok József molnár békésen ment az utcán, ahol az oláhok rájámadtak és meggyilkolták.

Wagner Tamas 28 éves mészárqita mezon verték agyon, senki sem tudja miért. Apja mánap a mezon járkálva felismerte fia ingét, amint egy hevenyészett sirhalomból kilátszott. Az apa innen szállította haza fia holtestét.

Igy halt meg Sadlers Márton garda is. A fűrészmalomnál találták meg holtestét.

Schmidt Márton 60 éves, nőtlén, csendes, jó embert az utcán fogták el és az erdőben kivégezték.

Kraft Mihály 55—60 éves földműves holtestét is az erdőben találták meg.

Marcel Mihályt is meggyilkolták és valamennyi balott testét megcsönkítették.

A öreg Bajdon Ferenc bácsi egy örnagy parancsára 25 botot kapott és mikor el akarták kisérti, akkor elrejtőzött egy barlangba, mely pincéjéből a várhegy alá vezetett.

Brassóban Weisz Ignác ügyvédet elhurcolták. Deresztén egy faház állították és megölték, ott hagyták, de nem halt meg. Másnap egy autó felvette és bazzszállította a súlyos sebesülte.

Brassóban Gábor Dénes iparor leánya felkötött: bárcsak vizsajzónének a magyarok! Ezért elkísérték az oláh katonák és nyomoztatták a leányt.

(Folyt. köv.)

Elmélkedés a ruhák fölött.

Nincs bizonyos mélabu nélkül, amikor könnyű és világos nyári ruháinkat elrakjuk télre, — olyan ez, mint ha a nyarat temetnénk az ember naftalin-szagú sírjából. Nincs ez bizonyos mélabu nélkül, mondom, aminek annyi, de annyi oka van! Ahogy téli pihenőjükre rakta-
rozzuk el a nyári ruháinkat, újra átéljük az egész nyarat. Ebben a könnyű szürkén-
ben ütem boldítyos, csillogó estéken a
fürdőhelyen Klárral, gondolja elmélázva
Karsai, ugyanezzel Klári valahol az or-
szág másik végében egy tarka emprimé
lőtti sóhajt egyet és gondolja ugyanezt
Karsáról. Ez a pullover volt rajtam azon
az estén, amikor... százezer különféle
pullover felett százezer különféle gondol
és érez százezer nő, százezer férfi, a szél-
rózsa minden táján. Nincs-e hát igazam,
amikor azt mondom: a nyarat temetjük
ilyenkor naftalin kriptába és ez bizony
eléggé bánatos.

De van még más is, amit ilyenkor
érezünk. A fájó sejtetem, hogy ezeket a
ruhákat tán nem is viseljük többé soha,
de szerencsére ilyenkor nem a magunk,
hanem a divat mulandóságára gondolunk,
ha a magunkra gondolnánk, már-már
inkább tragikus volna ez a ruhaleltelvési
művelet, így csak bánatos. És aztán el-
szedjük az őszi, téli holmit. Ez már ke-
vésebb bánatos, ha nem kellene szellőz-
tetni és vasaltatni küldenünk, így bizony
eléggé fájdalmas művelet. Viszont meg-
éri, mert reneget bölcs tanításokat szol-
gál, amikor a tisztítóba, szabóhozküldés
előtt átkutatjuk zsebeinket. Mennyi régi
levél, feljegyzés, cédula, számla és már
mind-mind elvesztette időszersőségét, je-
lentőségét, a számlákat kivéve, amelyek
esetleg közben — csodálatos módon —
átalakultak ügyvédi felszólításokká.

Ez a sok mindele cédula, feljegyzés,
levél — kivéve a számlákat — meg-
tanít arra a nagy bölcseségre, hogy sem-
semmerre igazan életbevaló, semmisen
igazan nagy dolog, csak a maga idején
látatik ilyennek. Azon a sok bánaton,
keserűségen, gondon, féltékenységen, sze-
relmen, — amiről — annak idején azt hittük,
nem éljük túl és aminek látható nyomai
itt vannak téli ruháink zsebeiben, cédula-
lakra, levelekbe, versekbe, napláriapokra
írva ma már csak mosolygunk és ha van
bölcs tanítás az életben, ez igazán az.
Fogadjuk meg téli ruháink fanyarhelel-
tű, de bölcs oktatását... —y—n.

Halálozás. Kárpáti Antal bányá-
társulati főintéző f. hó 8-án, rövid zen-
vedés után elhunyt. Temetése vasárnap,
10-én, d. u. 3 órakor lesz a bányatár-
sulati ravatolozóból.

Adakozunk az itt letelepedett
erdélyi menekült családok részére hasz-
nált ruhát, batort, edényt, ágyneműt, ame-
lyeknek összegyűjtésére f. hó 10-én, va-
sárnap d. e. 9 óráig cserkészek és le-
vepétek fogják bejárni a város és acél-
gyár utcait. (A bányatelepen u. is már
gyűjtöttek a cserkészek.) A Mansz. me-
legszívű hőgyei szervezték meg a cser-
kés és levente-parancsnokok segítségével
a gyűjtési akciót. Közeledik a tél! Segít-
sünk!

40 ezer

pengő igen sok pénz,
de könnyen hozzájut-
hat, ha idejében gon-
doskodik arról, hogy
beszeresse állam-
sorsjegyét!

Húsz már

december 5-én

A sorsjegy ára:
egész P 3, fél P 150
Kapható minden sors-
jegyrusztól és az
összes dohánytörz-
sdeken.

Dohányzó nők.*

Dr. ZEMPLÉNYI IMRE.

A dohányzás testi ártalmait a művelt
közönség előtt ismeretesek. Tudják, hogy
a dohány mérge, a nicotin, vízben, szá-
nyálban oldódik. Szívizgató, görcsokozó,
rákkeltő anyag. Soványító hatása a pajz-
mirigy működését, anyagcserét fokozó
hatásán alapul. A szájból kellemetlen
szag és fekete fogok lerakódása okozója.
A nyáladási, különösen kezdetben, fo-
kozza. Később a füst állandó izgató ha-
tása alatt kifejlődő torok-garat-hurut jár
főleg reggeli köhögéssel, krákogással, köp-
ködéssel. A légutak, melyek a rosszlevegő-
gőz városokban és poros falvakban amu-
gy is sokat szenvednek, a dohányfüst tartós
hatásaira idült hurutban betegszenek meg,
ami egyrészt csökkenti az ellenállóké-
peséget minden légzőszervi és megbűlé-
ses betegséggel szemben, tüdőgyulladásra,
asthmára hajlamosít, másrészt foglalkozási
betegséget, ezzel munkaképzettségét okoz
mindazon bivatásokban, melyek sok tar-
tós, hangos beszédet kívánnak. Ilyen a
pedagógus, pap, színész, énekes stb. A
vérkeringési szervekre gyakorolt hatás
számokban kifejezhető, mérhető és meg-
felelő készülékkel ábrázolható. Így mér-
hető a vérnyomás emelkedése, az érve-
rések számának szaporodása, kimutatható
a szív áramgörbéjének változása; már
egyetlen cigarettára elszívására és ily oltan
változás látható, melyet a szív koszorús-
tápláló ereinek görcse okozott. Ezen be-
tegség erősebb foka a mellkasi szorón-
gással és halálfélelem érzésével járó, köz-
ismert szívrohamokban nyilvánul, ame-
lyek az 56—57 év körüli, egyre szapo-
rodó hirtelen szívhalál okai. A nicotin
érelmeszesedést okozó hatása fiatal ház-
nyalmon kísérleti uton nyert kétségtelen
beigazolást. Az emésztőszerveket illetően
ugyancsak pontosan mérhető a nicotin
gyomorsav-termelést fokozó hatása. Rönt-
gen ernyő alatt látható a dohányosok
gyomrájának és vastagbélének nicotin okozta
jellegzetes görcsös összehúzóda, amely-
ről a dohányosok tagadás esetén is felis-
merhetők. A gyomorsavtermelés ezen fo-
kozódása nem kívánatos jelenség, mert a
természetes savszükséglettel és táplálékkal
függel. A nicotin a gyomorban is tar-
tós hurutot okoz, mely a kezdeti savtöl-
tenésze, izgalmi szak után a savhiányba
megy át és ilyenkor az étvágy elvesz, a
rohamos lesoványodás megállítása nehéz.
A tartós nicotin hatás a gyomorrák ki-
fejlődésének is fontos oka. A tüdőrák
szintén túlnyomórészt erős dohányosokon
lép fel. Mindkét rákféleség korunkban
szaporodik, súlyosságát az mutatja, hogy
műtéti és röntgen-rádium kezelése sok-
kal rosszabb eredménnyel jár, korai fel-
ismerése orvosnak is nehézséget okoz.

Csupán szakkörökben ismeretesek
azok az újabb kutatások, amelyek a do-
hányzásnak a női nemiszervekre gyako-
ralt hatásait tisztázzák. Ezek szerint a pe-
tefészkek ereinek nicotin okozta görcse
azok rendes működését súlyosan befolyá-
solja, görcsös havihaj, rendetlen vérzés-
söt meddőségek oka lehet. A változás
korában, a 46-ik életév körül a nők nagy-
része vérnyomás emelkedésben szenved,
a petefészkek vérnyomáscsökkentő termé-
kének kiesése miatt. Ez az életkor az
anyós-típus néven ismert idegállapot
okozója, amit a dohányzás fokoz, gyorsít
súlyosbít. Igen természetes, hogy a
várados állapot, mely a női szervezet
erős teherpróbája, mert fokozott érze-
kenységgel és csökkent ellenállóképes-
séggel jár, dohányosokon az amu-
gy is gyakori ideges és emésztőszervi panaszok
fokozódásával jár: görcsös szédülések,
hányás, fájdalmak. Ugyancsak a legújabb
kutatások állapították meg, hogy a do-
hányzás fokozza az élet és egészségi
szempontjából egyaránt fontos B és C
vitamin elbomlását, tehát a vitamin szük-
séget emelkedik. A megfelelő B¹ vita-
min mennyiség az idegrendszer épségé-
nek elengedhetetlen kelléke, hiánya beri-
beri betegség, elégtelensége idegek gyul-
ladásos betegségeinek oka, melyek nagy
és tartós fájdalmakkal járnak. A lesová-
nyodás, izomgyengeség, gyomorsüllyedés,
vándorvise, étvágytalanság, fáradtság ér-
zés és nyomott hangulat ugyancsak a B¹
vitamin elégtelenség jelei. Ezek a nők
körében valóságos népbetegség jellegével
bírnak. Igen természetes, hogy a terhe-
ség ideje alatt a B és C vitamin szükség-
léssel sokkal nagyobb, fedezetét a jobbmo-
du néprétegekben az étvágytalanság gá-
tolja és az így keletkező fokozott ter-
helési panaszok a gyermekalkadtól való
tartózkodás lényeges oka. Súlyosbítja a

helyzetet a pajzsmirigy fokozott érzékeny-
sége és megterhelése, mert a fokozott
anyagcsere nicotin hatás által túlterhelve,
Basedow kór kitörését szolgálja. Ezen
tartós és súlyos baj 80 százalékban nő-
kön tör ki, jelöl annak, hogy a női
szervezet a pajzsmirigy gyengébb ellen-
állóképeséggel rendelkezik. De megállapítást
nyert az is, hogy a nicotin átme-
gy a szoptató anya tejébe és a dohányos anya
csecsemőjén nicotin-mérgezést okoz: bél-
görcsök, nagy fájdalmak, nyugtalanság és
hasmenés alakjában. Ezen gyógyszer nem
segít, csupán az, ha az anya a dohány-
zást elhagyja. Az sem szorult bizonyítás-
ra, hogy a dohányzás az anyatej meny-
nyiségét is csökkenti.

Az érzékszerveket illetően a nicotin
tönkreteszi a hallást; a fül ereinek
elmeszesedését és a belső fül vérkeringé-
sének megromlását okozza. A dohán-
yosok szédülése is ennek a követke-
ménye. A szaglóidegek mérgezése miatt
a dohányos szagérzése elvesz, ami bizo-
nyos foglalkozásokban, gáztámadás es-
tén, életveszélyes oka lehet. A nicotin
okozta látóideggyulladás súlyos látásrom-
lással jár, amin a dohányzás teljes elha-
gyásával is csak a baj kezdetén lehet
segíteni. A későbbi szak elváltozásai visz-
szaforgatásra képtelenek. Ismeretes egy
hátrécsorvadást utánozó betegség, mely
szintén a gerincvelő idegeinek nicotin
mérgezéséből származik.

Nőkről lévén szó, nagy fontossága
van a szépség szempontjának. A tartós
dohányzás bigyedt ajak kifejlődésével jár
a cigarettá helyén. A nicotin okozta ér-
gőrcs az arcnak szürkés-lakó színt ad,
amit az arc akajkfestés, rizspor-eltakar
ugyan, de sem az evvel járó verszégény-
séget, sem a bőr rossz vérellátásából szárm-
mazó fonyadást nem szünteti meg. A
soványító hatás a bőr ráncosodását idő
előtt meghozza, ezen szintén nem lehet
segíteni, mert örökded jel.

Hasonlóképpen döntő a divat szem-
pontja, amely az erkölcsiektől el nem
választható. 1914 előtt is voltak dohán-
yos nők a társadalom legelső és leg-
utolsó rétegeiben, akik a polgári erköl-
csi ostroma elől menekültek tartották, vagy
nem is ismerték; a család és társadalom
szempontjából csillogó, de üres díszek,
vagy koloncok és elődsiediek voltak. A hó-
bortos feministák és a feltűnéskeltést
keresetűzen folytató színésznőkről nem
szólva. A női tömeg hazánkban a hábo-
ru alatt kapott rá a dohányzásra, amikor
dohányt szerezni igen nehéz volt és
akinek sikerült, hencsegetett és feltűn-
hetett vele.

A divat a férfias nő típusát terem-
tette meg, ami a józan ész számára kép-
telenség és épen olyan értéktelen korcs,
mint a nőies férfi. A statisztika szerint a
nők élettartama hosszabb mint a férfiaké,
pedig a szegény néprétegekben többet dolgoz-
nak, kevesebbet pihennek és anyaság
őket olyan veszélyekkel sújtja ame-
lyektől a férfiak természetlő fogva men-
tesek. Mióta a lányok legényelete általá-
nossá válik, ez a különbség ellenkező
irányba fordult, mert az ital és a dohány,
ami a férfiak élettartam-csökkenését okoz-
ta, a felesületesen gyengébb női szer-
vezetben sokkal gyorsabban elvégyi pusztí-
tók munkáját.

Végül tekintsük az időszersőség kér-
dését. Hazánkat a tengelypolitika népi és
szociális átalakulása kényszeríti. Önken-
tes és kötelező munkatáborok alakultak
ki, a nők részére is. Több józanságra,
becsületre, szerénységre, munkára van
szükségünk. Jövőnket csak több anya és
több gyermek, több család és több er-
kölcös biztosíthatja. Pótolnunk kell a csalá-
di élet és a helyes nevelés azon súlyos
fogyatkoosságait, amelyek a mai leha-
bertípus elszaporodását lehetővé tették.

A dohányzás ellen küzdeni kell,
egészségi, gazdasági és erkölcsi szempont
ból egyaránt. Tilalmak ezen a téren hi-
abaválók. Csak a nevelés és tanítás segít
Elsősorban a jó példa, amelyeknek hiánya
teszi a szülők, tanítók ovónok munkáját
haszontalanná, ha azoknak tiltják a do-
hányzást, akik előtt ők maguk dohányoz-
nak. Mert igaz ugyan, hogy a dohán-
zás annál jobban árt, minél fiatalabb kor-
ban kezdik, de az értelem is annál fej-
lettebb és a megakozás, sőt a szenvedé-
ly is annál hamarabb kifejlődik.
Mindaddig egy szót sem szoltunk a
betegségről, De ez szinte felesleges is, mert
ha biztos az, hogy a nikotin az egészsé-

ORION
RADIO
144B

AHOL NINC
VILLANYÁRAM
ott jó talpas rádió kell,
mint az Orion 144B, mely
nek üzemben tartása gaz-
daságos, mert kis áram-
fogyasztású, kiváló telje-
sítiműnyű szuperkészülék.

Minden Orion rádiókereskedőnél kapható

ges embernek árt, érthetően fokozottan
ártalmas a betegnek és annak gyógyulá-
sát hátráltatja, baját súlyosbítja. Ezért
tiltja az orvos a dohányzást minden ko-
moly betegnek, főleg tüdő-, szív-, vese-
bajoknak, gyomor- és bélkétyben szen-
vedőknek. A lemondás sokaknak igen
nehéz, sokan inkább a halált választják.
De aki el nem kezd, soha hiányát nem
érzi.

* (Megjelent a Magyar Gyermeknevelés c.
folyóiratban.)

**A Székesfővárosi M. Kir. Pénzügy-
igazgatóság** felkéri az igen tisztelt közönséget,
hogy aki a címére küldött állami sorsjegyet meg-
tárlja, annak árát a postakaraképenztári befizet-
ési lap felhasználásával egyenlítsa ki. Aki a sors-
jegyet nem kívánja megtárlani, szíveskedjék azt
a mellékelt portómentes válaszboríték felhasználá-
sával visszaküldeni oda, ahonnan érkezett. Az
államsorsjatek jótékony célt szolgál, aki meg-
tárlani nem kíván sorsjegyet nem küld vissza, a
jótékony célt károsítja meg. A sorsjegyek vissza-
küldése díjtalan.

Figyelem.

A Mansz. salgótarjáni csoportja
ujra megkezdi folyótatolagos szórakoztató
előadásait. Az első előadás 1940. év no-
vember hó 8-án d. u. 5 órai kezdettel
az Apolló mozgófényképszínházban volt
nagy érdeklődés mellett.

BELÉPŐDIJ NINCS!

Mindenkit szeretettel várunk!

Mansz. Elnökség.

Meghűlés?

ASPIRIN
TABLETTAK

Szeplő, májolt
ellen használaton

B u b i szeplőkrém

Kapható: SZÜCS-gyógyszertárban.

Bányamozgók műsora. A baglyasajai és pálfalvai bányamozgók november hó 10-én, vasárnap a californiai aranyláz idejéből vett, izgalmas életképet mutatják be ARANYBORJÚ címen. A végig gyönyörű, színes képekből álló film főszereplői: George Brent, Olivia de Havilland, Claude Rains és Margaret Lindsay. Műsor kiegészítésül: Magyar, Ufa és Fox világhíradók. Előadások kezdete Pálfalván: d. u. 2, 5 és 7 órakor, Baglyasaján: d. u. fél 4 és este fél 9 órakor.

Belföldi cukor a vadontermő gyümölcsök eltávolítása. A földművelésügyi miniszter az ipari üzemek és a háziipari feldolgozók részére a vadontermő gyümölcsök konzerválására nagyobb mennyiségű belföldi cukrot engedélyezett. Az igényléseket a kertészeti akadémián (Budapest, XI. Nagybaldogasszony-utja 45) kell benyújtani, de a költség eljárással kell az igényléseket láttamoztatni. Az igénylőknek kötelezettséget kell vállalniuk, hogy a kért cukrot kizárólag ideig, tehát 1940. évi termésű, vadontermő gyümölcsök és birs-feldolgozásra használják fel. A háziipari feldolgozók közül azok jutnak a cukorhoz, akik a múlt évben is foglalkoztak vadontermő gyümölcsök feldolgozásával.

Ötázsz kilométer hosszú bekötő út épül. A bekötő utak építését 1930-ban kezdték meg és 1938-ban külön törvény gondoskodott arról, hogy öt éven át egyenlő évi részletekben harmincmillió pengővel kell segíteni a bekötő utak építését. Eddig 2355 kilométer ut megépítésével 35 községet és tanyaközpontot sikerült bekapcsolni az ország kiépített közúti hálózatába. Az 1941. évi munkálatok során további 500 kilométer bekötő ut megépítését határozták el, a jövő év végéig, tehát az új bekötő utak hossza 3755 kilométer lesz és általuk a közúti hálózatba bekapcsolt községek száma pedig 1435-re emelkedik.

Üzemek helyezik a nagykárolyi papírgyárat. Erdély felvisszakerült Magyarországhoz a nagykárolyi papírgyár is, ahol az elmúlt napokban szemlést tartottak a kereskedelemügyi minisztérium kiküldöttei. A szemle eredménye, hogy a papírgyárat, amelyet a románok huszonekét évig szűneltettek, átépítik, korszerűvé teszik és rövidesen üzembe is helyezik. Ezáltal Nagykárolyban és a környéken több száz család jut kenyérkeresethez és javul az ország papírellátása is.

Szorul a hurok.

A Földközi-tenger keleti felére terelődött át a háború sulypontja. A német haderő szakadatlanul folytatja támadásait Anglia ellen és a közeledő téltől való félelem birta rá az angol kormányt, hogy a szigetszakra kívül is keresen, illetve létesítsen harciereket, mely által tehermentesíteni igyekezik az angol népet a német támadásoktól. Ez a szándék nem maradt titok. A tengelyhatalmak idejében felkészültek a feladatra és amikor a görög helyzet angol befolyásra megérett a cselekvésre, megindult az olasz haderő, hogy tiszta helyzetet teremtsen a Balkán déli csücskén és megemeltetés az utolsó európai bázist is, amelyre Anglia számíthat.

A Görögország elleni háború kifejlődésén van, de a tengelyhatalmak haderejének megsemmisítése, amelyre Anglia oly nagyon számított, nem következett be. Az angli elleni támadások ereje nem csökkent és az olasz haderőnek sem jelent megoldhatatlan feladatot, hogy Afrikán kívül a Balkánon is hadjáratot kell vezetnie. Görögország egymásután küldi segélyeket kért üzeneteket Anglia felé, hogy teljesítsék a szerződés szerinti kötelezettségeket. Ez azonban alig következhetik be, mert Angliának minden nélkülözhetetlen katonai erejére szüksége van, így tehát a segítség csupán formai, illetve képletes lehet. Észak-Afrikában kitűnően felszerelt hatalmas olasz haderő van állandóan mozgásban, hogy kipuhatja az ellenfél

S P O R T

SBTC—Haladás 4:0 (0:0)

SSE pálya.

1500 néző.

Vezette: Nagy Lajos.

SBTC: Géci — Budai, Timár — Kiss, Takács IV., Kollár — Baranyai Csab, Jendőfi, Lackó, Trenka.

Haladás: Körmendi — Héja, Kalotai — Szalai, Kalocsai, Kovács — Szabó, Gazdag, Kiss, Deszka, Lovász.

Az első félidő izgalmas mezőnyjátékkal telik el. Mindkét csapat sor gólképtelensége jellemezte a játékot. A 3. percben a Haladás balzszeleje beadását Kiss a center a 16 óról bombázza a kapura, Géci a felső lécnél öklözi, onnan a mezőnybe pattan. Az SBTC támad többet, de egy komoly lövése nincs, míg a Haladás balzszeleje Deszka, a 42. percben az 5-óról a jobb kaputál találja el.

A II. félidőben az SBTC-t mintha kicserélték volna. A Haladást a kapujához szögezi s lövést lövése küld. A 12. percben Jendőfi bombáját a kapus a lába között engedi be. 1:0. 4. perc múlva Csaburda lövése akad a hálóba. 2:0. A 25. percben 25-m-es szabadrúgásból Lackó laposan bombáz a sarokba. 3:0. S végül a 38. percben Lackó a széle játszik Baranyaihoz, aki kapásból nehéz szögbe lövi a 4. gólt. 4:0.

Bár a II. félidő sulyos fölényben játszotta végig az SBTC, mégis látszik, hogy a csapat—különösen a csatársor erősen hanyatlak.

Jók voltak: Takács IV., Jendőfi, Lackó, Timár, ill. Lovász, Kiss, Kalocsai, Héja.

Szögletarány: 3:2.

Elektromos—SBTC 3:1 (1:1)

A Budapesten játszott mérkőzésen a hátul kullogó Elektromossal szemben sem tudta megállni a helyét az SBTC. Bár Trenka góljával a vezetést is megszerezte, de az Elektromos hamar egyenlített és a II. félidőben 2 11-essel megszerezte a győzelmet.

SSE—Ganz 1:0 (1:0)

Míg a Budapesten játszott mérkőzésolt kevesen remélték az értékes győzelmet, addig az itthon biztosra vett mérkőzés így végződött:

SSE—KSC 3:3 (3:0)

SSE pálya.

800 néző.

Vezette: Leiner.

SSE: Barabás — Sümegi, Valentin — Kleiban, Hernádi, Kovács — Langár, Tóbiás, Szabó I., Enoch, Szabó II.

Kassa: Mali — Szlivkár, Hlivják — Kaincz II., Kaincz IV., Bednarik — Illés, Balásbázi, Vitéz, Fehér, Simonyi.

Rendszertelen, kapkodó játék indul, de a SSE egyre jobban önmagára talál s fölényt harcol ki. A 8. percben Szabó a 16-oson háttal állva a kapunak, fölé rug. Enoch a kapus kezébe fejel. A 16. percben Szabó lukra játssza Enochot, aki tiszta helyről gólt lő. 1:0. 1. perc múlva Bednarik szabadrúgása a kaputál találja, a visszapattanó labdát Vitéz az 5-óról Barabás kezébe fejeli. A 35. percben Langár szépen beível s a 2. hánvél közt álló Enoch pompás fejessel a hálóba talál. 2:0. A 40. percben Tóbiás kiugratja Szabót, aki közelről szerzi meg a 3. gólt.

A II. félidő első 10 percében a SSE sulyosan beszorítja a kassaiakat, de ezzel ki is merül. A 13. percben Vitéz a fél-

pályán kap Bednariktól egy labdát, önmagát szökteti, Barabás eléje rohan, de Vitéz mellé a hálóba talál. 3:1. Kassa felvillanyozva rohamoz. A 22. percben Kleiban csinnyje miatt szabadrúgást végez Simonyi a 16-os oldalvonalról s bombája a léc alatt a hálóba csuszik. 3:2. A SSE egyre jobban összeroppan. A 30. percben Simonyi megürik a szélen, nehéz szögbe lövi, Vitéz 2 lépésről a hálóból kapus mellett talál a hálóba. 3:3. A győztes gólt nagy harc folyt eredménytelenül.

A két csapat ideális eredményt ért el. A SSE I. félidei jó formáját nem bírta végig tartani.

Jók: Szabó I., Enoch, Kleiban, ill. Vitéz, Hlivják, Simonyi.

Szögletarány: 6:2.

10-én, vasárnap d. u. 2 órai kezdettel a SSE pályán SBTC—Sz. MÁV NB. labdarúgó mérkőzés.

A német tengeri mentőszolgálat az utóbbi két hónap alatt 266 repülőt mentett meg.

Amióta az Anglia elleni heves démet támadások megindultak, gyakran foglalkoztak az újságok a német tengeri mentőszolgálatról. Több ízben megírták, hogy ennek az 1929. évi genfi egyezmény értelmében megszervezett mentőszolgálatnak az angolok magatartása következtében milyen óriási nehézségekbe ütközött feladata teljesítése. Az angolok, akik a németek időközben Svájcban keresztül tett közvetett diplomáciai lépése ellenére sem hajlandók ezeknek a mentőszolgálatoknak működését, illetőleg működési jogát elismerni, ahol csak tehetik, meglátják a kötelességüket teljesítő, gyakran az elemekkel is nagy küzdelmet vívó bátor repülő-mentőket. Az angoloknak ez a magatartása annyival is inkább érthető, mert hiszen az említett egyezményt annak idején ők is aláírták. A mentőszolgálatok repülőgépei teljesen legyvertelenek és mindazokkal a előfeltételekkel és jelzésekkel rendelkeznek, amelyeket az egyezmény kikötött. A tengeri mentőszolgálat ilyenformán már ezidáig is sulyos veszteségeket szenvedett. Egyedül augusztus és szeptember hónapban 117 gépet semmisített meg az angolok. Ennek ellenére, hogy az angolok állandó veszélyeztetése következtében a mentőmunkálatok nagy nehézségbe ütköznek, az utóbbi két hónap alatt mégis sikerült nekik 266, a tengeren bányakolódó repülőt megmenteni. Nem érdektelen megjegyezni, hogy a megmentett repülőgépek között számos angol repülőgép legénysége is szerepel.

Decemberben lép életbe az új vasúti menetrend. Az ősi nagyobb-arányú szállítási lebonyolítása után, körülbelül december közepére, amennyiben megfelelő mozdony rendelkezésre áll, teljesen átírdogozott, új menetrend lép életbe, amely a visszatért területek lakosságára részére kedvezőbb összeköttetést biztosít. Ekkorra várható az egész országban a téli menetrend életbeléptetése. Erdélyvel kapcsolatban a székegy körvasútnak Kolozsvárral való összeköttetése végett a Szászlekenye és Kolozsnagyida között közlekedő keskenyvasúti vasut, illetőleg Szeretfalva-Magyaró között a szabványos nyomtávú vasut munkálatai máris megindultak.

Salgótarján m. v. polgármesteri hivatalától. 16212/1940. szám.

Tárgy: az 1941. évi házadó kivetések megindítása.

Hirdetmény.

Felhívatnak az összes háztulajdonosok, hogy az adógyűjlesztésben 6, illetve 12 fillérrel kapható nyomtatványok felhasználásával házber-bevallásukat minden házárl külön-külön, legkésőbb a folyó évi november hó 30-ig feltöltve adják be, mert ennek elmulasztása esetén a beállítás hivatalból lesz kiállítva, ami 5%, illetve 10%-os adópótlék bírságot von maga után.

Egyben figyelmeztetnek a háztulajdonosok, hogy a valószínűleg nem megfelelő és szabálytalan bevallás sulyos büntetést von maga után.

Salgótarján, 1940. október 31.

A polgármester helyett:

Olay, adóügyi tanácsnok.

A POLLO MOZGÓ

November 9-én szombaton d. u. 5, 7 és 9 órakor, 10-én vasárnap d. u. 3, 5, 7 és 9 órakor, 11-én hétfőn d. u. 5, 7 és este 9 órai kezdettel.

TE VAGY A DAL

Kiegészít: Magyar híradó!

12-én kedden 6 és 8 órakor,

13-án szerdán 6 és 8 órakor,

14-én csütörtökön 6, 8 órakor.

Nyugati villámháború

Eredeti felvételek. Német filmoperatőrök hősi teljesítménye a harcok csapatak sorailban. Kieg.: Ufa és Fox híradók!

Nyomdatulajdonos: Végő Kálmán.

Nyomatott „A MUNKA” nyomdában, Salgótarján.